

A kis gömböc

(magyar népmese)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. A szegény embernek volt egy felesége és három leánya¹. Nagyon szegények voltak, csak egy kicsi malacuk volt. Egy nap azt mondja a szegény ember:

- Ez a malac már nagyon kövér. Holnap levágjuk, és egész télen lesz étel a kamrában.

Leválták a malacot. A sonkát, a szalonnát, a kolbászt a padlásra vitték, és egész télen azt ették. Tavasszal már csak a kis gömböc volt a malacból. Mondta egyszer a szegény asszony a legidősebb leányának:

- Leányom, menj fel a padlásra, s hozd le a kis gömböcöt.

Felment a leány, de amikor le akarta venni a gömböcöt, megszólalt a gömböc:

- Mit akarsz, hé, meg akarsz enni? Majd megeszlek én! - *S hamm?* –, bekapta.

Az asszony nem tudta elképzelni, hogy hol marad olyan sokáig a lánya, küldte a középsőt is a gömböcért. Felment a leány, de a kis gömböc – *hamm!* – bekapta őt is. Mérges volt a szegény asszony! Milyen sokáig maradnak a lányai...

- Menj, leányom - mondta a legkisebb leánynak - hozzátok már a gömböcöt.

Felment a harmadik leány is, de a kis gömböc őt is bekapta.

A szegény asszony várt-várt, de a lányok nem jöttek. Felment ő is a létrán, de ott is maradt, a kis gömböc őt is – *hamm!* – bekapta. Jött haza a szegény ember, hát nem volt se asszony, se vacsora. Kereste az asszonyt és a lányait, kiabálta:

- Hol vagytok?!

Benézett az ágy alá, minden sarokba, de nem voltak sehol. Felment a padlásra, talán ott vannak. Ott meglátta a kis gömböcöt. Azt gondolta a szegény ember:

- Ha nincs asszony, nincs leány, akkor egyedül vacsorázom, megeszem a kis gömböcöt.

A kis gömböc azonban mérgesen kiáltott:

¹ = lánya (régies)

² hangutánzó (imitáló) szó

- Te is meg akarsz enni? Inkább én eszek meg téged! - *S hamm!* - bekapta őt is.

Amikor a szegény embert is bekapta, a kis gömböc nagyon nehéz lett, és a kötél elszakadt és a kis gömböc leesett. Aztán gurulni kezdett, legurult a létrán, ki az udvarra, az udvarból ki az utcára, ott találkozott egy csapat emberrel és asszonnal, őket is bekapta. Gurult tovább, és az út szélén találkozott egy fiúval meg disznókkal, őket is megette. De egy jó bicska volt a fiúnál, és kivágta a gömböc oldalát. Egymás után jöttek ki az emberek, az asszonyok, a szegény ember és a felesége meg a három leánya. Aztán futott mindenki, amerre látott.

Itt a vége, fuss el véle!

- „Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy ...” – tipikus mesekezdés
- le|vág vmit – állatot a húzáért megöl
- kamra, -'k, -'t, -'ja – kis helyiség a lakásban, ahol ételt tartunk
- padlás, -ok, -t, -a – ház legfelső emelete, közvetlenül a tető alatt
- gömböc – más néven disznósajt, a disznó kisebb részeit (pl. fül, nyelv, esetleg más hús) fűszerekkel megfőzik és ledarálják vagy apró darabokra vágják, majd a gyomrába töltik
- be|kap vmit – szájába teszi és megeszi
- kiabál vmit – nagyon hangosan mond
- nem voltak sehol – itt: nem találta őket
- kötél, kötelek, kötelet, kötele – hosszú, vékony, de erős anyag, textilből
- el|szakad – valamilyen textil két vagy több részre válik
- le|esik vhonnan vhová – a földre kerül
- gurul vhová – valamilyen kerek tárgy (pl. labda, kerék) mozog
- létra, -'k, -'t, -'ja – tárgy, akkor használjuk, ha nincs lépcső vagy ha valami nagyon magasan van
- udvar, -ok, -t, -a – kert a ház mellett fűvel és virágokkal
- bicska, -'k, -'t, -'ja – kés, amit össze lehet csukni
- „fut, amerre lát” – menekül, elszalad
- „Itt a vége, fuss el véle!” – tipikus befejezés

